

Книжкова мініатюра

Виконала
Учениця 10-А класу
Машовець Олександра

Поширення писемності й поява книг зумовили виникнення в Київській Русі такого виду живопису, як книжкова мініатюра. Перші твори оригінальної писемності, що дійшли до нас, з'явилися в епоху правління князя Ярослава Мудрого та його синів Ізяслава і Святослава. Проте, на жаль, більшість із них відомі за списками*, здійсненими пізніше, або за фрагментами. Серед найвизначніших пам'яток давньоруської літератури — Остромирове Євангеліє, «Ізборник** Святослава», «Слово про закон і благодать».

Книжкові мініатюри:

- а) Остромирове Євангеліє;
- б) Часослов герцога Берійського

а

б

*Список книги — графічний і мовний варіанти текстів, створені переписувачем книги з метою наближення тексту оригіналу до рідної мови чи діалекту.

**Ізборник — зібрання різноманітних повістей, притч, повчань, мудрих висловів тощо.

Буквиці
Остромирового
Євангелія

Заставка Мстиславового Євангелія

Невід'ємними елементами художнього оформлення майже кожного літературного твору були заставки або мініатюри (сюжетні зображення, розміщені на початку книги чи її розділу), буквиці (великі орнаментовані кольорові літери на початку тексту), також рукописи часто прикрашалися кінцівками й візерунками на полях.

Значення заставок у рукописних книгах дуже велике: вони мали налаштувати читача на зміст тексту, створити певний філософсько-естетичний настрій. Окрім цього, заставки застосовувалися для позначення структури книги. Книжковим мініатюрам властиві надзвичайна вишуканість, яскраве орнаментальне оздоблення навколо фігур та велика кількість позолоти, що наближає це мистецтво до ювелірного й робить його схожим на вироби перегородчастих емалей. Орнаментування рукописних книг із плином часу змінювалося. На початку XI ст. в декоративному оформленні книжок панував візантійський орнамент. Його характерною особливістю є рамка, що складається з простих геометричних форм — прямокутників, кругів, квадратів, трикутників, арок тощо. Фон заставок зазвичай золотили, у кольоровому рішенні перевагу віддавали червоному, синьому та зеленому. Буквиці часто зображували у формі птахів, фантастичних тварин.

Прикладом середньовічного книжкового живопису в Україні можуть служити прекрасні заставки й буквиці Остромирового Євангелія та «Ізборника Святослава» — найдавніших рукописних творів, що збереглися до нашого часу.

Рукописні книги в Київській Русі часто виготовлялися на замовлення, були призначені для подарунка, приношення в скарбницю церкви і являли собою визначні зразки мистецтва.

Сторінка «Ізборника Святослава». Родина Ярослава Мудрого

Кінець

